

KATERYNA NOVIKOVA

Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej
im. Alcide De Gasperi, Polska

HRYHORIY KOVALSKYI

Doniecki Uniwersytet Narodowy im. Wasyla
Stusa w Winnicy, Ukraina

JOURNAL OF MODERN
SCIENCE TOM 3/34/2017,
S. 367-370

**ON THE CONGRESS *PHILOSOPHICAL STUDIES 2017*
AND INTERNATIONAL ACADEMIC AND PRACTICAL
CONFERENCE *PHILOSOPHY. HUMAN. MODERNITY AT*
THE WASYL STUS DONETSK NATIONAL UNIVERSITY
IN VYNNYTSIA, UKRAINE, 4-5 APRIL 2017**

**KOMUNIKAT Z KONGRESU *STUDIA FILOZOFICZNE*
2017 ORAZ MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI
NAUKOWO-PRAKTYCZNEJ *FILOZOFIA. CZŁOWIEK.*
WSPÓŁCZESNOŚĆ NA DONIECKIM UNIWERSYTECIE
NARODOWYM IM. WASYLA STUSA Z SIEDZIBĄ
W WINNICY, UKRAINA, 4-5 KWIETNIA 2017 ROKU**

Na początku kwietnia 2017 roku w Winnicy w środkowej Ukrainie odbył się niezwykle kongres wraz z towarzyszącą mu konferencją naukową, gdzie wśród organizatorów oraz ponad stu uczestników znalazły się największe uniwersytety i przedstawiciele ich kadry z takich miast na Ukrainie, jak Kijów, Lwów, Zaporozże czy Chmielniki, oraz dwóch uczelni z Polski, w tym także z Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej w Józefowie. Kongres zadedykowano 80-leciu założenia Donieckiego Uniwersytetu Narodowego, który od 2014 roku w związku z toczącą się wojną na wschodzie Ukrainy przeniósł się wraz ze znaczną częścią kadry i studentów do Winnicy. Już w Winnicy Uniwersytet otrzymał w 2016 roku imię sławnego ukraińskiego poety, urodzo-

nego na Donbasie dysydenta Wasyla Stusa, i zaczął aktywnie rozwijać działalność naukowo-dydaktyczną, a także współpracę z uczelniami w kraju i za granicą, pozostając w pierwszej dziesiątce w różnych rankingach szkolnictwa wyższego na Ukrainie i w całej Europie Wschodniej.

Poza posiedzeniem plenarnym oraz kilkoma sekcjami międzynarodowej konferencji naukowej kongres również zawierał dwa spotkania dyskusyjne oraz sekcję wydawniczą. Okrągłe stoły dotyczyły niezwykle ważnych problemów współczesności z zakresu nauk filozoficznych oraz społecznych. Pierwsze dyskusyjne spotkanie przy okrągłym stole dotyczyło bardzo aktualnego tematu na Ukrainie i na świecie: wojny i konfliktów. Konflikt na wschodzie Ukrainy, który pozostaje jednym z najważniejszych wyzwań współczesnej geopolityki w Europie Wschodniej oraz Europie w całości, znalazł się w centrum uwagi w kontekście rozważań nad takimi dyscyplinami, jak polemologia i paksologia. Jednocześnie odbyło się drugie spotkanie dyskusyjne, które również przyciągnęło niemalą uwagę, było poświęcone bezpieczeństwu religijnemu w perspektywie relacji między państwem a kościołami.

Istotną częścią obrad podczas kongresu były obrady konferencyjne, zarówno w uroczystej części plenarnej, jak i w kilku sesjach, które dotyczyły rozmaitych zagadnień i obszarów filozoficznych, między innymi historii filozofii, filozofii społecznej, religioznawstwa, filozofii przyrody czy wychowania. Sesja plenarna rozpoczęła się od powitania przez JM Rektora Donieckiego Uniwersytetu Narodowego w Winnicy prof. Romana Hrynyuka oraz kierownika katedry filozofii prof. Romana Dodonova. Wśród wystąpień warto wspomnieć wystąpienia prof. Volodymyra Bekha, który rozważał o swojej koncepcji samorozprzestrzeniania osobowości i świata na poziomie planetarnym; prof. Oleha Khomy z Politechniki Winnickiej, który skupił się na filozofii klasycznej, oraz prof. Mykhaýla Cherenkova z Ukraińskiego Katolickiego Uniwersytetu we Lwowie, który podjął bardzo ważną kwestię odpowiedzialności naukowców, a w szczególności filozofów, oraz kształtowania ich teorii w odpowiedzi na wyzwania świata współczesnego. O kolejnym ważnym przedmiocie dyskursu filozoficznego rozważała prof. Vira Dodonova, która poświęciła uwagę zaufaniu jako oczekiwaniu, jako elementowi relacji społecznych w sytuacji odchylenia od ról społecznych, jako odpowiedzialności i uczciwości czy też zaufaniu w odniesieniu do jednostek oraz instytucji.

Bardzo ważnym problemem współczesnego świata zajął się z kolei prof. Oleksandr Bilokobylskyy, spróbował odpowiedzieć na pytanie, gdzie i jak narodziła się sztuczna inteligencja. Skupił się przy tym nie na wątku imitacyjnym poprzez wzorowanie się na mózgu człowieka, ale na takim źródle, jak wirtualna rzeczywistość sieci społecznych. Podkreślił jednak wagę warstwy humanistycznej, a nie technicznej, bowiem działając zgodnie z tak zwanym efektem Wielkiego Brata, sieci społeczne tworzą nie tylko złudzenie normalnej komunikacji interpersonalnej, ale również wcześniej nieznaną, wręcz nieograniczoną możliwość kontroli nad każdą treścią każdego użytkownika przez stronę trzecią w swoich własnych interesach. Przy czym to nie tylko kwestia twórców sieci społecznych czy instytucji państwowych, którym oni dostarczają potrzebną informację, ale także każdego mniej lub bardziej obeznanego w temacie podmiotu. Prof. Bilokobylskyy dodał, że powinniśmy również wystrzegać się tak zwanego efektu tłumu wirtualnego. Cechą charakterystyczną człowieka jest skłonność do skoordynowania swoich działań ze zdaniem szerszej społeczności, przy tym nie tylko działań świadomych, ale także takich, które są uświadamiane w mniejszym stopniu, jak szybkie ustalanie bieżących spraw czy też podejmowanie decyzji. Dlatego liderzy opinii publicznej mają takie ważne znaczenie w sieciach społecznych, a ich autorytet wsparty lajkami, botami oraz fejkowymi profilami użytkowników zmusi zmienić zdanie nawet najbardziej przekonanych.

Uczestnicy pierwszej sesji poświęcili swoją uwagę klasycy filozoficznej, jej odbiorowi oraz interpretacjom. W wystąpieniach padały nazwiska klasyków, takich jak Kant, Fichte czy Hegel, Kartezjusz, a nawet Engels, czy bliższych naszym czasom C. Taylora, F. Fukuyamy, a także polskich myślicieli i pisarzy Giedroycia, Miłosa czy Gombrowicza, m.in. w referacie dr D. Łażewskiej z Józefowa. Prelegenci zastanawiali się nad filozoficznymi ujęciami sprawiedliwości, duchowości; filozofią sztuki czy koncepcją intelektualistów i inteligencji. Podczas drugiej sesji także pojawiły się różnorodne problemy związane z bytem człowieka w świecie społecznym. W centrum uwagi znalazły się między innymi takie koncepcje i pojęcia, jak złożoność, hybrydowość czy cywilizacja, a także mity, mentalność, korupcja, bezdomność, wyobcowanie, marginalność, filozofia powolnego życia czy też reklama, nowy porządek światowy, przestrzeń publiczna, demokracja czy społeczeństwo obywatelskie. Większość referatów dotyczyła bardzo aktualnych tematów współcze-

snego życia społecznego, gospodarczego i politycznego Ukrainy oraz Europy Wschodniej, a w szczególności tematu wojny. W tym zakresie pojawiły się takie problemy, jak rewolucja, stosunek człowieka i wojny, przywództwo, przemoc, pokój, wojna hybrydowa, ideologia, a także pamięć o wojnie, jej doświadczenie oraz wolontariat w czasach kryzysowych.

Uczestnicy trzeciej sesji skupili się na szeregu problemów ściśle związanych z naukowym czy pozanaukowym obrazem świata, m.in. na problemie kategorii prawdy, synergii, semantyki, wolnej woli, informacji oraz przestrzeni informacyjnej czy też takich nurtach, jak postmodernizm, epistemologia społeczna czy koncepcja wieloświatów. Ważne tematy były podejmowane również w sesji czwartej, poświęconej religii i współczesnemu dyskursowi teologicznemu. Poza tematami szczególnymi, np. kwestia życia po śmierci, dziedzictwo przedchrześcijańskie Ukrainy, zakładanie organizacji religijnych czy teologiczny dyskurs wniebowstąpienia, prelegenci zwrócili uwagę na kwestie krytyczne. Pojawił się m.in. radykalizm religijny, religia, a konflikty społeczne na Bliskim Wschodzie, dialog muzułmanów i chrześcijan oraz aktorzy i tendencje zagrożeń religijnych w epoce postsekularyzmu.

Sesja piąta skupiła się na filozoficznym wymiarze edukacji, zarządzania oświatą oraz zarządzania wiedzą. Ryzyko zarządzania wiedzą, edukacja na odległość czy też kreatywne technologie pedagogiczne w szkolnictwie znalazły się w centrum uwagi prelegentów z Kijowa oraz innych miast Ukrainy. Wśród innych kwestii, które były analizowane w referatach zaproszonych naukowców, znalazły się także takie problemy, jak potrzeby jednostki ludzkiej w edukacji, odrodzenie moralno-etyczne, ekologia i etyka nauczycieli, humanizacja oświaty czy też motywacja i światopogląd młodzieży we współczesnym społeczeństwie globalnym.

Podsumowując, warto podkreślić niezwykłą atmosferę współpracy oraz inspiracji ciekawymi tezami i dyskusjami, którą zapewnili główni organizatorzy z katedry filozofii, a odczuli wszyscy uczestnicy kongresu zarówno na sesji plenarnej, jak i podczas sesji tematycznych, a w szczególności ciekawych „okrągłych stołów”. Przemyslenia i wnioski z tych spotkań zapewne odbiją się na dalszym rozwoju badań naukowych oraz współpracy naukowej między instytucjami i uczestnikami konferencji.